

Konsolidimi demokratik i Kosovës, një korpus studimesh nga stafi i administratës publike

Hulumtime Permbledhese

Kolegji AAB

Abstrakt

Ky koleksion studimesh ofron një eksplorim gjithëpërfshirës të sfidave ligjore, politike dhe sociale të Kosovës, duke nënvizuar çështjet kritike që formësojnë procesin e saj të shtetndërtimit. Hulumtimi mbulon një gamë të gjerë temash, duke përfshirë qeverisjen, sundimin e ligjit, të drejtat e pakicave, marrëdhëniet ndërkombëtare, zhvillimin ekonomik dhe arsimin. Nëpërmjet një qasjeje të integruar, studimet theksojnë rëndësinë e përafrimit të politikave kombëtare me standardet ndërkombëtare, të tilla si Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDGs), për të siguruar një zhvillim demokratik gjithëpërfshirës dhe të barabartë. Studimet nënvizojnë gjithashtu rolin e rëndësishëm të nismave të shoqërisë civile në qeverisjen vendore, duke treguar se si lëvizjet bazë mund të përmirësojnë demokracinë dhe të nxisin llogaridhënien. Shqyrtimi i dialogut Kosovë-Serbi hedh dritë mbi kompleksitetin e diplomacisë ndërkombëtare, ndërsa hulumtimi mbi shqyrtimin gjyqësor thekson nevojën për një gjyqësor të pavarur për të mbrojtur stabilitetin politik. Përveç kësaj, studimet mbi sistemet ekonomike dhe arsimore të Kosovës theksojnë nevojën për investime të vazhdueshme në këta sektorë për të adresuar sfidat socio-ekonomike. Vështrimet mbi dinamikën e tregut të punës, privatizimin dhe politikat tatimore ofrojnë mësim praktik për tejkalimin e pengesave ekonomike. Së fundi, studimet mbi sjelljen e votuesve, reformat arsimore dhe stilet e liderit si në sektorin publik ashtu edhe në atë privat ofrojnë udhëzime për forcimin e institucioneve demokratike dhe përmirësimin e shërbimeve publike në Kosovë.

Këto studime janë burime të paçmueshme për studentët, akademikët dhe politikëbërësit, duke kontribuar në rritjen e Kosovës si një demokraci e qëndrueshme dhe e begatë.

Fjalë kyç: sfida ligjore, qeverisje, zhvillim ekonomik, shoqëri civile, dialog ndërkombëtar.

Hyrje

Ky koleksion studimesh përfaqëson një grup të konsiderueshëm kërkimesh të kryera nga Fakulteti i Administratës Publike. Studimet mbulojnë një gamë të larmishme temash që janë kritike për të kuptuar çështjet komplekse që kanë të bëjnë me qeverisjen, ligjin, politikën dhe politikën publike, veçanërisht në kontekstin e shtetësisë së Kosovës në zhvillim. Studimet jo vetëm që ofrojnë njohuri gjithëpërfshirëse në sfidat dhe mundësitë me të cilat përballet Kosova, por gjithashtu ofrojnë perspektiva të vlefshme për studentët që kërkojnë të thellojnë njohuritë e tyre akademike dhe të nxisin aftësitë e tyre kërkimore.

Ky përmbledhje synon të shërbejë si një burim thelbësor për studentët e administratës publike, shkencave politike, drejtësisë dhe fushave të ngjashme. Artikujt e përfshirë trajtojnë aspekte të ndryshme të infrastrukturës ligjore, strukturave qeverisëse dhe dinamikës politike të Kosovës, dhe janë krijuar për t'i udhëhequr studentët në eksplorimin e çështjeve bashkëkohore duke i ndihmuar ata të avancojnë të kuptuarit e tyre si për konceptet teorike ashtu edhe për aplikimet praktike. Përmes një shqyrtimi të ngushtë të këtyre studimeve, studentët mund të zhvillojnë një kuptim më të nuancuar të kryqëzimeve ndërmjet ligjit, politikës dhe qeverisjes, të cilat janë qendrore në rrugën e Kosovës drejt konsolidimit demokratik dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

Për më tepër, ky koleksion synon jo vetëm të rrisë themelet teorike të studentëve, por gjithashtu kërkon të frymëzojë dhe inkurajojë eksplorimin e mëtejshëm akademik. Duke rishikuar këto studime, studentët mund të identifikojnë fushat e mundshme të interesit për kërkimin e tyre, veçanërisht kur ata fillojnë të përsosin dhe përcaktojnë temat e tezës së masterit. Çdo punim paraqet një perspektivë unike për çështjet urgjente si mbrojtja e të drejtave të pakicave, roli i iniciativave civile në qeverisjen lokale, integrimi kushtetues i ligjit ndërkombëtar për të drejtat e njeriut, kompleksiteti i dialogut Kosovë-Serbi, dhe shumë më tepër. Këto tema ofrojnë një gamë të gjerë mundësish për studentët që të nisin udhëtimet e tyre kërkimore, duke kontribuar në kuptimin në rritje të komunitetit akademik për këto tema të rëndësishme.

Përveç kësaj, duke lexuar dhe analizuar këto punime, studentët jo vetëm që pajisen me literaturën e nevojshme akademike, por gjithashtu inkurajohen të angazhohen në mënyrë kritike me materialin. Ata janë të ftuar të reflektojnë mbi sfidat me të cilat ballafaqohet Kosova në zhvillimin e saj ligjor, politik dhe shoqëror dhe të shqyrtojnë se si këto çështje mund të adresohen në të ardhmen. Objektivi është të stimulohet të menduarit e pavarur dhe të kultivohet aftësia për të

kontribuar me ide origjinale në diskutimet e vazhdueshme akademike rreth procesit të shtetndërtimit të Kosovës dhe reformave të qeverisjes.

Në fund të fundit, ky koleksion shërben si një mjet akademik dhe një burim frymëzimi për studentët, duke u ofruar atyre burimet dhe motivimin për të çuar përpara kërkimet e tyre shkencore. Duke u angazhuar në këto studime, studentët mund të pozicionohen më mirë për një karrierë të suksesshme akademike, duke dhënë njëkohësisht një kontribut domethënës në fushën e administratës publike dhe qeverisjes. Ndërsa përparojnë nëpër studimet e tyre, ata inkurajohen të përdorin këtë grup pune si një bazë për zhvillimin e agjendave të tyre kërkimore, me qëllim të avancimit të të kuptuarit të tyre dhe të kontribuimit në diskursin më të gjerë mbi qeverisjen, ligjin dhe politikat në Kosovë dhe më gjerë.

Më poshtë, do të gjeni një përmbledhje të shkurtër të secilit prej studimeve të kryera dhe të publikuara nga anëtarët e fakultetit.

Një përmbledhje e shkurtër e studimeve

Sallova , D., Pajo, M., & Rrahmani , B. (2025). *Të Drejtat e Barabarta për Minoritetet dhe Infrastruktura Ligjore e Kosovës në përputhje me Objektivat e SDG*. Ky studim analizon kornizën ligjore të Kosovës në lidhje me të drejtat e barabarta për pakicat, veçanërisht në përputhje me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ). Autorët eksplorojnë se si infrastruktura ligjore e Kosovës mbështet dhe promovon të drejtat e pakicave, duke shqyrtuar përkushtimin e vendit ndaj SDG-ve, të cilat përfshijnë objektivat për reduktimin e pabarazive. Punimi ofron një rishikim të thellë të mbrojtjeve ligjore të vendosura për pakicat, duke u fokusuar në dispozitat kushtetuese dhe legislative në Kosovë. Ai thekson përafrimin ndërmjet sistemit juridik të Kosovës dhe normave ndërkombëtare, duke ofruar një vlerësim të sukseseve dhe sfidave të saj. Ky studim është veçanërisht i rëndësishëm për studentët e administratës publike, pasi trajton ndërthurjen e ligjit, të drejtave të njeriut dhe qëllimeve të zhvillimit global.

Bajrami, I., & Bajrami, T. (2024). *Roli dhe rëndësia e iniciativave civile në qeverisjen vendore* . Ky artikull diskuton rolin kritik të iniciativave civile në qeverisjen e komuniteteve lokale, duke u fokusuar në kontekstin e Kosovës. Autorët theksojnë se si këto nisma kontribuojnë në proceset demokratike, llogaridhënien dhe transparencën në qeverisjen vendore. Duke shqyrtuar raste

studimore nga Kosova, studimi tregon se iniciativat civile mund të fuqizojnë qytetarët, të përmirësojnë shërbimet publike dhe të inkurajojnë vendimmarrjen me pjesëmarrje. Dokumenti ofron njohuri të vlefshme se si shoqëria civile mund të veprojë si një kontroll mbi pushtetin e qeverisë dhe të promovojë reformat e qeverisjes. Është një lexim thelbësor për studentët e interesuar për qeverisjen vendore, angazhimin qytetar dhe rëndësinë e shoqërisë civile në formësimin e politikave publike.

Gruda, P., & Mentor Borovci . (2024). *Rëndësia kushtetuese e KEDNJ në të drejtën e brendshme: Perspektiva e Kosovës*. Në këtë studim, autorët hulumtojnë implikimet kushtetuese të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) brenda kontekstit të sistemit juridik të Kosovës. Punimi shqyrton se si GJEDNJ është integruar në kornizën kushtetuese dhe ligjore të Kosovës dhe se si dispozitat e saj ndikojnë në jurisprudencën vendore. Autorët argumentojnë se përderisa Kushtetuta e Kosovës inkorporon KEDNJ-në, sfidat mbeten në zbatimin e plotë të standardeve të saj në ligjin vendas. Kjo analizë ofron një perspektivë të vlefshme mbi rolin e ligjit ndërkombëtar për të drejtat e njeriut në formësimin e praktikave ligjore kombëtare dhe është thelbësore për studentët që studiojnë të drejtën kushtetuese, të drejtat e njeriut dhe të drejtën ndërkombëtare.

Rrahmani , B., Bushi, P., & Gashi, F. (2023). *Dialogu Kosovë-Serbi: Nga Brukseli në Ohër* . Ky punim thellohet në dialogun e vazhdueshëm ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, duke gjurmuar evoluimin e tij nga Marrëveshja e Brukselit deri në Kornizën e Ohrit . Autorët analizojnë dimensionet politike, diplomatike dhe sociale të dialogut, duke vlerësuar efektivitetin e tij në zgjidhjen e tensioneve të kahershme midis dy kombeve. Studimi përshkruan momentet dhe sfidat kryesore në proces, duke ofruar një përshkrim të detajuar të rolit të Bashkimit Evropian në ndërmjetësimin e këtyre bisedimeve. Është një kontribut i rëndësishëm për të kuptuar kompleksitetin e negociatave ndërkombëtare, veçanërisht për studentët e marrëdhënieve ndërkombëtare dhe shkencave politike.

Belegu , M., & Rrahmani , B. (2023). *Dialog i pafund i ndërmjetësuar nga BE-ja ndërmjet Kosovës dhe Serbisë*. Ky artikull ofron një shqyrtim kritik të dialogut të ndërmjetësuar nga BE-ja ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, i cili është përballur me shumë pengesa përkundër përpjekjeve të vazhdueshme ndërmjetësuese. Autorët eksplorojnë çështjet themelore politike, duke përfshirë sovranitetin kombëtar, stabilitetin rajonal dhe njohjen ndërkombëtare, që ndërlikojnë procesin e dialogut. Duke vlerësuar sukseset dhe dështimet e rolit të BE-së, studimi hedh dritë mbi sfidat e

arritjes së një marrëveshjeje të qëndrueshme paqeje. Ky punim është thelbësor për studentët e interesuar për integrimin evropian, diplomacinë ndërkombëtare dhe zgjidhjen e konflikteve.

Belegu , M., & Rrahmani , B. (2023). *E drejta martesore dhe trashëgimore nga mesjeta në të drejtën pozitive*. Kjo analizë historike gjurmon evoluimin e së drejtës martesore dhe trashëgimore në Kosovë nga periudha mesjetare, e ndikuar nga Kanuni i Skënderbeut, deri në të drejtën pozitive moderne. Autorët eksplorojnë se si normat juridike tradicionale kaluan në strukturat ligjore bashkëkohore, duke theksuar ndikimin e praktikave kulturore dhe fetare në sistemet ligjore. Studimi ofron njohuri se si traditat ligjore historike formojnë kuadrin ligjor aktual dhe sfidat e modernizimit ligjor. Ky punim është i vlefshëm për studentët e historisë juridike dhe të së drejtës krahasuese, pasi ilustron marrëdhëniet midis traditave juridike të kaluara dhe sistemeve moderne legjislativë.

Bashkim Rrahmani . (2023). *Rishikimi i librit: Nick Miller, The Nonconformists*. Në këtë përmbledhje libri, Rrahmani vlerëson në mënyrë kritike "*Nonkonformistët*" të Nick Miller-it , një vepër që eksploron nacionalizmin intelektual serb dhe implikimet e tij kulturore dhe politike nga viti 1944 deri në 1991. Rrahmani diskuton temat kryesore të librit të Millerit, veçanërisht rolin e qarqeve intelektuale në formësimin e identitetit politik të Serbisë pas Luftës së Dytë Botërore. Rishikimi ofron një analizë shkencore të nacionalizmit dhe politikës kulturore në Ballkan, duke u ofruar studentëve një kuptim më të thellë të historisë komplekse politike të rajonit. Është veçanërisht e rëndësishme për ata që studiojnë teorinë politike, nacionalizmin dhe historinë e Evropës Lindore.

Pajo, M., & Donik Sallova . (2023). *Korniza Ligjore e Politikës së Identitetit të Bashkësisë Ndërkombëtare në Kosovën e Pasluftës*. Ky punim shqyrton kornizën ligjore për politikën identitare në Kosovën e pasluftës, duke u fokusuar në rolin e bashkësisë ndërkombëtare në formësimin e identitetit të Kosovës përmes masave ligjore dhe institucionale. Autorët analizojnë sesi aktorët ndërkombëtarë, si OKB dhe BE, kanë ndikuar në procesin e shtet-ndërtimit të vendit, veçanërisht në lidhje me identitetin e tij politik dhe kulturor. Punimi ofron një pasqyrë historike, duke ofruar një kontekst thelbësor për studentët që studiojnë marrëdhëniet ndërkombëtare, rindërtimin pas konfliktit dhe politikën e identitetit në proceset e shtet-ndërtimit.

Melihate Tërmkolli . (2023). *Eksplorimi i themeleve të Administratës Evropiane*. Hapësira dhe përfrimi i saj me qeverisjen globale Ky studim eksploron themelet e hapësirës administrative

evropiane dhe përafrimin e saj me parimet e qeverisjes globale, duke u fokusuar veçanërisht në parimet bazë të qeverisjes së mirë. Autori shqyrton se si sistemet administrative evropiane janë krijuar për të funksionuar në harmoni me standardet globale, duke theksuar parimet kryesore si transparencë, llogaridhënia dhe efikasiteti. Punimi është i vlefshëm për studentët e administratës publike, duke ofruar njohuri mbi funksionimin e qeverisjes evropiane dhe rëndësinë e saj në një kontekst global, veçanërisht në aspektin e politikëbërjes dhe bashkëpunimit institucional.

Ibraimi, X., Ziberi, B., & Brestovci, A. (2023). *Rëndësia e Rregullores së Ndërmarrjeve Publike*. Në këtë artikull, autorët theksojnë rolin vendimtar të rregullimit të ndërmarrjeve publike për të siguruar qeverisje efektive dhe stabilitet ekonomik. Studimi shqyrton kornizat ligjore dhe institucionale që qeverisin ndërmarrjet publike në Kosovë, duke u fokusuar në çështjet e efikasitetit, llogaridhënies dhe transparencës. Autorët argumentojnë se mekanizmat e fortë rregullatorë janë thelbësorë për suksesin e ndërmarrjeve publike dhe për nxitjen e besimit në institucionet publike. Ky punim është një burim thelbësor për studentët e administratës publike dhe qeverisjes ekonomike, duke ofruar një kuptim të qartë të rëndësisë së rregullimit në sektorin publik.

Terziu, L., & Belegu, B. (2023). *Të kuptuarit e sjelljes së votuesve dhe dinamikës së zgjedhjeve: Një rast studimor i zgjedhjeve lokale të vitit 2021 në Kosovë*. Ky studim analizon sjelljen e votuesve dhe dinamikën zgjedhore në Kosovë, duke përdorur zgjedhjet lokale të vitit 2021 si rast studimi. Autorët eksplorojnë faktorët që ndikojnë në vendimmarrjen e votuesve, duke përfshirë variablat socio-ekonomikë, politikë dhe kulturorë. Punimi ofron një analizë të thellë të trendeve zgjedhore dhe modeleve të votimit, duke ofruar njohuri të vlefshme për procesin demokratik në Kosovë. Ai është një burim thelbësor për studentët e interesuar në shkencat politike, studimet zgjedhore dhe hulumtimin e opinionit publik, pasi kontribuon në të kuptuarit e kompleksitetit të sjelljes së votuesve dhe rezultateve të zgjedhjeve në peizazhin politik në zhvillim të Kosovës.

Terziu, L., & Buleshkaj, O. (2023). *Sfidat në drejtimin e ndryshimit arsimor: Reflektime nga edukatorët në Kosovë*. Ky studim hulumton sfidat me të cilat përballen arsimtarët në Kosovë në zbatimin e reformave në arsim. Nëpërmjet intervistave me mësues dhe drejtues arsimorë, autorët identifikojnë pengesat kryesore për ndryshimin efektiv arsimor, duke përfshirë rezistencën ndaj metodologjive të reja të mësimdhënies, mungesën e burimeve dhe mundësitë e pamjaftueshme të zhvillimit profesional. Punimi thekson rëndësinë e lidershit në drejtimin e transformimit arsimor

dhe nevojën për një kornizë politikash më mbështetëse. Ai gjithashtu diskuton ndikimin e faktorëve kulturorë dhe shoqërorë në arsim, duke sugjeruar se një qasje më bashkëpunuese midis arsimtarëve, politikëbërësve dhe komuniteteve është e nevojshme për një reformë kuptimplotë. Ky studim ofron njohuri të vlefshme për studentët dhe praktikuesit në fushën e udhëheqjes arsimore dhe zhvillimit të politikave.

Rrahmani , B., & Belegu , M. (2022). *Angazhimi i BE-së në Dialogun Kosovë-Serbi* . Ky artikull shqyrton përfshirjen e Bashkimit Evropian në dialogun e vazhdueshëm Kosovë-Serbi, duke u fokusuar në rolin e BE-së si ndërmjetësues dhe përpjekjet e saj për të lehtësuar zgjidhjen e mosmarrëveshjeve politike dhe territoriale ndërmjet dy vendeve. Autorët analizojnë strategjitë e BE-së, sfidat dhe efektivitetin e angazhimit të saj për t'i shtyrë të dyja palët drejt një marrëveshjeje të pranueshme reciprokisht. Duke shqyrtuar momentet kyçe në procesin e dialogut, siç është Marrëveshja e Brukselit, dokumenti thekson ndikimin e BE-së në formësimin e politikës së jashtme të Kosovës dhe implikimet e saj më të gjera për integrimin evropian. Kjo punë është thelbësore për studentët e marrëdhënieve ndërkombëtare dhe studimeve evropiane, duke ofruar njohuri mbi kompleksitetin e diplomacisë së BE-së në Ballkan.

Aliu, Y., Terziu, L., & Brestovci , A. (2022). *Covid-19 dhe tregu i punës në Kosovë* . Ky punim hulumton ndikimin e pandemisë COVID-19 në tregun e punës në Kosovë, duke u fokusuar në modelet e punësimit, paqëndrueshmërinë ekonomike dhe reagimet e qeverisë ndaj krizës. Autorët analizojnë efektet e pandemisë në sektorë të ndryshëm, duke përfshirë turizmin, shërbimet dhe prodhimin, dhe diskutojnë masat e politikave të qeverisë për të zbutur humbjet e vendeve të punës. Studimi thekson gjithashtu rritjen e papunësisë, veçanërisht në mesin e grupeve vulnerabël, dhe sugjeron strategji për rimëkëmbjen ekonomike, si investimi në dixhitalizim dhe mbështetja e bizneseve të vogla. Ky artikull është i dobishëm për studentët që studiojnë ekonominë e punës, politikat publike dhe menaxhimin e krizave, duke ofruar një perspektivë empirike mbi sfidat ekonomike të paraqitura nga pandemia.

Mentor Borovci . (2022). *Zbatueshmëria e standardeve ndërkombëtare të sundimit të ligjit në procesin legjislativ: Shfuqizimi i legjislationit dytësor në Kosovë* . Në këtë punim, autori analizon zbatimin e standardeve ndërkombëtare të sundimit të ligjit në procesin legjislativ të Kosovës, me fokus në shfuqizimin e akteve nënligjore. Studimi hulumton sfidat me të cilat përballlet Kosova në integrimin e standardeve ndërkombëtare në sistemin e saj ligjor vendor, veçanërisht në lidhje me

konsistencën dhe transparencën e veprimeve legislative. Punimi thekson rastet kur legjislacioni dytësor është anuluar, duke analizuar implikimet ligjore dhe politike të vendimeve të tilla. Autori argumenton për mekanizma më të fortë për të siguruar respektimin e ligjit ndërkombëtar dhe përmirësimin e infrastrukturës ligjore të Kosovës. Kjo punë është e vlefshme për studentët e së drejtës, qeverisjes dhe marrëdhënieve ndërkombëtare, duke ofruar njohuri mbi kompleksitetin e përafrimit të legjislacionit kombëtar me normat ligjore globale.

Buja, V., Qerimi, F., & Behluli, A. (2022). *Ndikimi i stileve të lidërshiptit në cilësinë e shërbimit dhe kënaqësinë e klientit: Një analizë krahasuese ndërmjet bankave të kapitalit të huaj dhe vendas në Kosovë*. Ky studim hulumton marrëdhëniet ndërmjet stileve të lidërshiptit, cilësisë së shërbimit dhe kënaqësisë së klientëve në sektorin bankar të Kosovës. Duke krahasuar bankat e kapitalit të huaj dhe vendas, autorët eksplorojnë se si qasjet e ndryshme të lidërshiptit ndikojnë në perceptimet e klientëve dhe përvojën e përgjithshme të shërbimit. Gjetjet sugjerojnë se stilet e lidërshiptit transformues shoqërohen me kënaqësi më të lartë të klientit dhe cilësi më të mirë të shërbimit, veçanërisht në bankat me pronësi të huaj. Punimi shqyrton gjithashtu se si ndryshimet kulturore dhe organizative ndikojnë në praktikën e lidërshiptit në sektorin bankar. Ky hulumtim ofron mësimet e vlefshme për studentët në administrimin e biznesit, sjelljen organizative dhe studimet e lidërshiptit.

Xhemazie Ibraimi. (2022). *Privatizimi në Kosovën e Pasluftës: Rishikim Ligjor*. Ky punim ofron një rishikim ligjor të procesit të privatizimit në Kosovën e pasluftës, duke analizuar kornizën ligjore dhe sfidat me të cilat ballafaqohen gjatë tranzicionit në ekonominë e tregut. Autori vlerëson mekanizmat ligjorë të krijuar për privatizimin, rolin e organizatave ndërkombëtare dhe pasojat sociale dhe ekonomike të përpjekjeve për privatizim. Studimi trajton gjithashtu shqetësimet e transparencës dhe llogaridhënies në procesin e privatizimit dhe ndikimin e tij në komunitetet lokale. Ai thekson nevojën për korniza më të forta ligjore dhe institucionale për të siguruar që privatizimi të përfitojë publikun dhe të mos çojë në pabarazi ekonomike. Kjo punë është e rëndësishme për studentët që studiojnë ekonominë në tranzicion, privatizimin dhe reformat ligjore.

Ziberi, BF, Rexha, D., Ibraimi, X., & Avdiaj, B. (2022). *Analiza empirike e ndikimit të arsimit në rritjen ekonomike*. Ky studim empirik hulumton rolin e arsimit në nxitjen e rritjes ekonomike në Kosovë. Autorët përdorin analizën e të dhënave për të eksploruar korrelacionin midis arritjeve arsimore dhe performancës ekonomike, duke arritur në përfundimin se nivelet më të larta të arsimit

kontribuojnë ndjeshëm në zhvillimin ekonomik të vendit. Punimi diskuton sfidat me të cilat përballet sistemi arsimor në Kosovë, duke përfshirë burimet e kufizuara dhe nevojën për reforma të kurrikulës. Studimi thekson gjithashtu rëndësinë e investimit në arsim si një strategji afatgjatë për rritje të qëndrueshme ekonomike. Është një burim kritik për studentët e interesuar në zhvillimin ekonomik, politikat arsimore dhe shkencat sociale.

Selimi, G., Xhemazie Ibraimi, & Besime Ziberi. (2022). *Ligji në sistemin ligjor tatimor, pabarazia e të ardhurave dhe rritja ekonomike: një vlerësim empirik*. Ky artikull shqyrton marrëdhëniet ndërmjet sistemit ligjor tatimor, pabarazisë së të ardhurave dhe rritjes ekonomike në Kosovë. Duke përdorur të dhëna empirike, autorët analizojnë se si struktura dhe efektiviteti i sistemit tatimor ndikon në shpërndarjen e të ardhurave dhe performancën ekonomike. Studimi sugjeron se një sistem tatimor më progresiv mund të ndihmojë në uljen e pabarazisë së të ardhurave dhe stimulimin e rritjes ekonomike, veçanërisht duke mbështetur investimet publike në arsim dhe infrastrukturë. Autorët diskutojnë gjithashtu sfidat e mbledhjes dhe zbatimit të taksave në Kosovë, duke propozuar reforma për të rritur efikasitetin dhe drejtësinë. Ky punim është një lexim thelbësor për studentët që studiojnë ekonominë, financat publike dhe politikat tatimore.

Rrahmani, B. (2021). *Rishikimi Gjyqësor dhe Stabiliteti (Jo) Politik në Kosovë*. Ky punim hulumton rolin e rishikimit gjyqësor në ruajtjen e stabilitetit politik në Kosovë, veçanërisht në kontekstin e sistemit të saj të ri demokratik. Autori analizon se si gjyqësori ka ndërhyrë në çështjet politike, duke formësuar peizazhin politik të vendit. Studimi diskuton ndikimin e vendimeve gjyqësore në institucionet politike, dinamikën e partisë dhe besimin e publikut në qeveri. Gazeta argumenton se një gjyqësor i fortë dhe i pavarur është thelbësor për ruajtjen e stabilitetit politik, por gjithashtu vë në dukje sfidat me të cilat përballet Kosova në sigurimin e pavarësisë së gjyqësorit. Kjo punë është e vlefshme për studentët e shkencave politike, drejtësisë dhe qeverisjes, duke ofruar një kuptim më të thellë të marrëdhënies midis gjyqësorit dhe stabilitetit politik.

Përfundime

Studimet e përpiluara në këtë koleksion paraqesin një eksplorim gjithëpërfshirës dhe të larmishëm të çështjeve kritike që formojnë peizazhin ligjor, politik dhe social të Kosovës. Duke u thelluar në tema që variojnë nga qeverisja, sundimi i ligjit dhe të drejtat e pakicave, deri te marrëdhëniet

ndërkombëtare, arsimi dhe zhvillimi ekonomik, hulumtimi ofron njohuri të paçmueshme për sfidat dhe mundësitë e vazhdueshme në procesin e shtetndërtimit të Kosovës. Këto studime jo vetëm që pasurojnë mjedisin akademik, por gjithashtu kontribuojnë në zgjidhjet praktike për adresimin e çështjeve të shumëanshme me të cilat ballafaqohet Kosova ndërsa vazhdon rrugëtimin e saj drejt konsolidimit demokratik dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

Gjetjet e këtyre studimeve nënvizojnë rëndësinë e një qasjeje të integruar ndaj qeverisjes, e cila kombinon reformat ligjore, pjesëmarrjen aktive të shoqërisë civile dhe bashkëpunimin ndërkombëtar. Hulumtimi mbi mbrojtjen e të drejtave të pakicave dhe infrastrukturës ligjore të Kosovës, për shembull, thekson përafrimin kritik të politikave kombëtare me standardet ndërkombëtare, siç janë Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ). Kjo është kyçe për të siguruar që zhvillimi demokratik i Kosovës të jetë gjithëpërfshirës, i barabartë dhe i përgjigjet nevojave të të gjithë qytetarëve të saj.

Dokumentet theksojnë gjithashtu rolin vendimtar të nismave civile në qeverisjen vendore, duke demonstruar se si këto lëvizje bazë mund të forcojnë demokracinë duke nxitur llogaridhënien dhe fuqizuar qytetarët. Shqyrtimi i dialogut Kosovë-Serbi ilustron më tej kompleksitetin e diplomacisë ndërkombëtare dhe rolin e Bashkimit Evropian në ndërmjetësimin e konflikteve dhe udhëheqjen e Kosovës drejt stabilitetit dhe njohjes në skenën globale. Në mënyrë të ngjashme, studimet mbi rishikimin gjyqësor dhe stabilitetin politik theksojnë rëndësinë e një gjyqësori të pavarur në ruajtjen e proceseve demokratike dhe integritetit politik.

Hulumtimi mbi sfidat ekonomike dhe arsimore të Kosovës pasqyron nevojën e vendit për investime të vazhdueshme në këta sektorë. Analiza e dinamikës së tregut të punës, privatizimit dhe politikës tatimore ofron mësim të vlefshme në adresimin e pengesave socio-ekonomike që kombi duhet të kapërcejë. Përveç kësaj, studimet mbi sjelljen e votuesve, reformat arsimore dhe stilet e udhëheqjes në sektorin publik dhe privat ofrojnë njohuri të rëndësishme se si Kosova mund të forcojë institucionet e saj demokratike dhe të përmirësojë shërbimet publike.

Si përfundim, këto studime janë një burim jetik për studentët, akademikët dhe politikëbërësit e interesuar për të kuptuar kornizën politike, ligjore dhe sociale në zhvillim të Kosovës. Ato jo vetëm që ofrojnë një bazë solide akademike, por gjithashtu frymëzojnë kërkime të mëtejshme dhe aplikime praktike që mund të kontribuojnë në avancimin e Kosovës si një komb demokratik, i qëndrueshëm dhe i begatë. Duke u angazhuar në këto studime, studentët inkurajohen të mendojnë

në mënyrë kritike dhe të zhvillojnë ide origjinale që do të formësojnë të ardhmen e qeverisjes dhe politikave publike, si në Kosovë ashtu edhe në kontekste më të gjera globale.

Bibliografia

- Aliu, Y., Terziu, L., & Brestovci, A. (2022). Covid-19 and Labour Market in Kosovo. *Икономически изследвания*, 4, 77–92. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1040749>
- Bajrami, I., & Bajrami, T. (2024). The role and importance of civil initiatives in local governance. *Journal of Governance and Regulation*, 13(2), 126. <https://virtusinterpress.org/The-role-and-importance-of-civil-initiatives-in-local-governance.html>
- Belegu, M., & Rrahmani, B. (2023). Endless EU Facilitated - Mediated Dialogue Between Kosovo and Serbia. *Insight Turkey*, insightturkey.com. <https://www.insightturkey.com/bashkim-rrahmani/endless-eu-facilitated-mediated-dialogue-between-kosovo-and-serbia>
- Belegu, M., & Rrahmani, B. (2023). Marital and Inheritance Law from the Middle Ages to the Positive Law. From Scanderbeg Canon to Positive Law. *Journal on European History of Law*, 14(1), 202–211. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1134138>
- Borovci, M. (2022). Enforceability of International Rule of Law Benchmarks in Legislative Process: The Abrogation of Secondary Legislation in Kosovo. *The Law and Development Review*, 16(1), 23–41. <https://doi.org/10.1515/ldr-2022-0010>
- Buja, V., Qerimi, F., & Behluli, A. (2022). The impact of leadership styles on service quality and customer satisfaction: A comparative analysis between foreign and domestic capital banks in Kosovo. *Innovative Marketing*, 18(3), 181–196. [https://doi.org/10.21511/im.18\(3\).2022.16](https://doi.org/10.21511/im.18(3).2022.16)
- Gruda, P., & Mentor Borovci. (2024). The Constitutional Relevance of the ECHR in Domestic Law: The Kosovo Perspective. *The Law and Development Review*, 17(1), 233–261. <https://doi.org/10.1515/ldr-2023-0110>
- Ibraimi, X. (2022). Privatization in post-war Kosovo: Legal review. *Journal of Governance and Regulation*, 11(1), 112. <https://virtusinterpress.org/Privatization-in-post-war-Kosovo-Legal-review.html>
- Ibraimi, X., Ziberi, B., & Brestovci, A. (2023). The importance of the regulation of public enterprises. *Corporate Law and Governance Review*, 5(1), 122–128. <https://doi.org/10.22495/clgrv5i1p11>

- Pajo, M., & Sallova, D. (2023). Legal Framework Of The Identity Policy Of The International Community In Post-war Kosovo – A Historical Overview. *Issue 4/2023*, 8(0). <https://ajee-journal.com/legal-framework-of-the-identity-policy-of-the-international-community-in-postwar-kosovo-a-historical-overview#footnote-064>
- Rrahmani, B. (2021). Judicial review and political (in)stability in Kosovo. *Eastern Journal of European Studies*, 12(2), 169–189. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1019723>
- Rrahmani, B. (2023). BOOK REVIEW: Nick Miller, The Nonconformists. Culture, Politics, and Nationalism in a Serbian Intellectual Circle, 1944–1991. *Eastern Journal of European Studies*, 14(2), 265–268. <https://doi.org/10.47743/ejes-2023-0212>
- Rrahmani, B., & Belegu, M. (2022). THE EU ENGAGEMENT IN THE KOSOVO-SERBIA DIALOGUE. *Online Journal Modelling the New Europe*, 39, 127–149. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1067168>
- Rrahmani, B., Bushi, P., & Gashi, F. (2023). KOSOVO-SERBIA DIALOGUE: FROM BRUSSELS TO OHRID. *Journal of Liberty and International Affairs*, 9(3), 476–515. <https://doi.org/10.47305/jlia2393476r>
- Sallova, D., Pajo, M., & Rrahmani, B. (2025). Equal Rights for Minorities and the Kosovo Legal Infrastructure in Accordance with the SDG Objectives. *Journal of Lifestyle and SDGs Review*, 5(2), e03822. <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n02.pe03822>
- Selimi, G., Ibraimi, X. & Ziberi, B. (2022). Law in the tax legal system, income inequality and economic growth: An empirical estimation. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, 6(2, special issue), 230. <https://virtusinterpress.org/Law-in-the-tax-legal-system-income-inequality-and-economic-growth-An-empirical-estimation.html>
- Tërmkolli, M. (2023). Exploring the foundations of the European administrative space and its alignment with global governance through the basic principles of good governance. *Corporate Law & Governance Review*, 5(2, special issue), 237. <https://virtusinterpress.org/Exploring-the-foundations-of-the-European-administrative-space-and-its-alignment-with-global-governance-through-the-basic-principles-of-good-governance.html>
- Terziu, L., & Belegu, B. (2023). UNDERSTANDING VOTER BEHAVIOR AND ELECTION DYNAMICS: A CASE STUDY OF THE 2021 LOCAL ELECTIONS IN KOSOVO. *Journal of Liberty and International Affairs, Institute for Research and European Studies - Bitola*, 9(2), 450–475. <https://doi.org/10.47305/jlia2392450t>
- Terziu, L., & Buleshkaj, O. (2023). Challenges in Leading Educational Change: Reflections from Educators in Kosovo. *The International Journal of Educational Organization and Leadership*, 30(2), 1–18. <https://doi.org/10.18848/2329-1656/cgp/v30i02/1-18>

Ziberi, B. F., Rexha, D., Ibraimi, X., & Avdiaj, B. (2022). Empirical Analysis of the Impact of Education on Economic Growth. *Economies*, *10*(4), 89.
<https://doi.org/10.3390/economies10040089>